DZIENNIK HANDLOWY

Zawieraiący w sobie wszystkie okoliczności, Pisma, Uwagi, y Myśli Patryotyczne do Handlu ściągaiące się.

Roku Drugiego Część XII.

GRUDZIEN 1787.

I.

O Targach Krajowych.

W Następuiącym Tomiku doniesie Dziennik o zaszłey Rezolucyi Departamentu Policyi, nakazuiącey Miastom wszystkim Raportowania nietylko Targow Krajowych, a ale y innych okoliczności do Powszechney Potrzeby y pożytku ściągaiących się; nim tedy ta Rezolucya czyniąca wieczną pamiątkę gorliwości teraźnieyszego Departamentu Policyi, przyniesię żądany użytyek Kraiowi, tym czasem Dziennik, iakie mógł uzyskać do pożytku

zaświadcza Stanisław *Bolesławski* uczeń Szkoły Parafialney Kurowskiey. — I oprócz Gatunków w Tabelli znayduiących się, te ieszcze donosi.

		Złł:	Gr:	Złł:	Gr:
Grochu podleyszego	*Korzec*	16.	-	-	-
Mąki Pszenney pytl:	Ditto	32.	-	-	-
Ditto Zytniey	Ditto	17.	-	-	-
Krup Jaglan: przedn:	Ditto	51.	6.	-	-
Otrąb Pszennych	Ditto	3.	10.	-	-
Ditto Zytnych	Ditto	1.	-	-	-
Anyżu -	Ditto	18.	-	-	-
Kminu -	*Funt*	-	12.	-	-
Jai -	*Kopa*	2.	-	-	-
Sliwek suchych	*Funt*	-	12.	-	-
Jabłek świeżych	*Kopa*	3.	-	-	-
Kożuch dobry	*Sztuka*	18.	-	21.	-
Płotna Lnianego	*Łokieć*	-	-	-	16.
Ditt Zgrzebnego	Ditto	-	-	-	9.
Smoły -	*Garniec*	-	8.	-	-
Dziekciu -	Ditto	2.	-	-	-
Miodu Przaśnego	Ditto	5.	-	6.	-
Piwa -	Ditto	-	8.	-	-
Wiszniaku	Ditto	3.	10.	-	-
Sadła -	*Funt*	-	15.	-	-
Wieprz chudziec	*Sztuka*	18.	-	-	-
Ditto karmny dobry	Ditto	56.	-	-	-
Krowa mierna	Ditto	56.	-	-	-

Ba-

		Złł:	Gr:	Złł:	Gr:
Baran tłusty	*Sztuka*	9.	-	-	-
Ditto Podleyszy	Ditto	6.	-	-	-
Kartofli -	*Czwierć*	1.	8.	-	-
Rzepy -	Ditto	1.	-	-	-
Cebuli od o. cebul	*Wianek*	1.	-	-	-
Gęsi .	*Para*	3.	-	-	-
Kapłonów -	Ditto	2.	-	-	-
Skóra Barania	*Sztuka*	2.	20.	-	-

— *Uwiadomienie o Wełnie Hiszpańskiey w okolicach Kurowa.*

W Sąsiedztwie Kurowa w Końskieywoli, i po innych Folwarkach JO. Xięcia Jmci Czartoryiskiego Generała Ziem Podolskich, znayduią się Barany i Owce Hiszpańskie, sprowadzone przez tegoż Pana z Saxonii, któremu Kraiowi, a raczey Elektorowi Saskiemu przed kilką lat Król Hiszpański darował znaczną Baranów i Owiec liczbę. Wełna tych Owiec w rzeczonych Dobrach Roku dopiero zeszłego przedawana była Kamień à fl. 70. kiedy Lubelską zwyczayną płacono Kamień między Złł: 40. a 50. z tych Hiszpańskich Baranów rozmnożył i poprawił Trzodę JX. Proboszcz tuteyszy Kurowski.

— Targ

—— Targ Miasta *Kamieńca Podolskiego*, i iego okolic w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Grudniu, zaświadcza Piotr *Wolański* Radca Miasta Kamieńca Podolskiego; i oprócz Gatunków w Tabelli znayduiących się, te ieszcze donosi:

Miodu przaśnego czystego *Garniec Złł:* 1.
Anyżu dobrego *Korzec* - 45.

Inne Produkta i Towary po tey cenie, iak w dawnieyszym doniesieniu są wyrażone, przedaią się.

—— *Tenże donosi o Drożyźnie tameczney, i o innych okolicznościach ratunku potrzebuiących.*

Zboża o mal teraz na Targach widzieć się daie, bo Ludzie lubo po trosze maią z przeszłey Krescencyi w Gumnach, przecięż iedni utrzymuią się na dal, z przyczyny Armii Rossyiskiey o mil 10. od Kamieńca ku Wołyniowi w Ukrainie stoiącey; drudzy po większey części, że nie mogą młocić przez wilgoć od Niedziel 4. po przeszłych pogodach trwaiącą, dopiero w Styczniu Niebieskim dziś pierwszy mróz zaczął; Zyta nawet ciężko na Targach dostać, po Folwarkach Pańskich Zyta Korzec po Złł: 18. kontraktuią, a Kmiotek ieżeli ma dawne, na Targu tanicy przedaie. —— Dla Magazynu Fortecy tuteyszey wysłany JP. Heromson

romson Porucznik Regimentu Granadyerów, za Złł: 12,000. skontraktował Pszenicy i Zyta Korzec po Złł: 17. ale ieszcze spodziewać się trzeba wyższey Ceny.

Pogranicze po nad Dniestr cóżkolwiek ma więcey chleba. — Tylko lęka się, żeby Dniestr nie stanął, i Turcy niewpadali — Wołoski brzeg z duszy na stronę wyprzedawałby Zboże, którego ma dostatek, ale wielki zakaz, iednak po trosze przemykaią kryiomo; Zyta Korzec po Złł: 10. — Obywatelstwo Kamienieckie osobnego Magazynu dla dalszego zapasu niema, bo Ubogie, a zaratowania z Skarbu Publicznego, ieszcze nie otrzymało, chociasz o to już i Memoryał do Warszawy przesłało, a więcey ponawiać nie śmie, ale ma nadzieię, że Dziennik Handlowy Patryotycznym swym Pismem, przypomnieć zechce; bo cóż będzie wart Obywatel w Fortecy ściśniony bez chleba, gdy Kray z niego przez Woysko ogołocony zostanie? a teraz zimą na Pograiczu możnaby skupić.

Wina Wołoskiego Kupcy tuteysi w przeszłym Miesiącu sprowadzili do Kamieńca Kuff 22. każda mnieysza niż przed tym umieszcza w sobie po Garcy Trzysta kilkadziesiąt, Garniec Wina przedaią po Złł: 3. gr: 10. — Podobnież sprowadzono Wyziny i Sominy z Dunaiu, Karauszow 16. każdy Karausz miał na sobie po Ok

1000.

1000. z okładem; Oko waży funtów 3. i łó-tów 4., przedaią Kamień po Złł: 24 Wyziny, a Sominy po Złł: 14. Kawioru Oko Złł: 7. Ten Towar z azardem życia, z przyczyny w Mołdawii i Wołoszczyźnie Woyska Tureckiego, przyprowadzili.

Bakalii, i innych Towarów Tureckich przez Woynę, Pogranicze mieć nie może, bo Okręty Kupieckie z Stambułu do Dunaiu nie dochodzą, a od Dunaiu do Polskiego Kraiu ieszcze trudniey Lądem przeprowadzić.

Niektórzy Kamienieccy Kupcy maią ieszcze te Towary przeszłego lata sprowadzone, które, iako i Wyzinę na Kontrakty do Dubna wywożą.

W Takim razie przyszłego niedostatku, mogliby Kupcy Wielkopolscy zachodnim Towarem handluiący, puźniey nieco w tym Kraiu, z Cytryn, Rozynkow, Ryżu, Sledzi, Minogów &c: profitować.

— Targ Miasta *Zytomierza* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Grudniu, zaświadcza *Meleniewski* Sekretarz Poczty Zytomierskiey.

— O Dro-

— *O Drożyźnie tameczney Pewny Obywatel to donosi.*

Wszystko tu ieszcze spokoynie, tylko naszego niepokoiu mamy, że ustawicznie wołaią: daycie chleba! a tu go nie ma zkąd iuż i wziąść. — Dwory wszystkie zaparły się, i Ludziom wywozu zabroniły, do siebie zakupuiąc, i dla tego u nas wszystkie Targi upadły, bo nic zboża nie bywa po Miastach; kiedy Chłopek który kryiomo iaki korzec wywiezie, to ceny nie położy, i tak iak kto może, tak kupować musi, po 20. Złł: i taniey, i drożey. Dosyć w Mieście naszym iuż ostatni głód i nędza! bo nawet i na stronie kupić nie można, gdyż Dwory pod karą śmierci wyprzedawać zakazały, ięk i nędza ostatnia! a tu ieszcze codziennie nowych Paletów, prócz dawnieyszego udyspartymentowania na Furaż, spodziewamy się, które i do reszty Ludzi wygubią, osobliwie w Polesiu, gdzie Lud nędzny a głodny, iuż po drogach, siłą, mocą, i gwałtem Zboże wiozącym odbiera, Stożki po za Wsią stoiące, nocą wymłaca, a daley na Domy napadać będzie, osobliwie po Budach i Rudniach, które teraz poustawały, a tam tego naywięcey — Otóż to u nas teraz takie ciekawości, że nieprzestannie wołaią: Chleba nie masz &c. Dat z *Zytomierza* 22. *Listopada.*

—Targ

— Targ *Bohusławski* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Listopadzie zaświadcza Korrespodent Dziennika z Ukrainy.

— *O Drożyźnie i niedostku w Okolicach Tulczyna.*

JW. Woiewoda Ruski dotąd nie przestaie zakładać Magazynów żywności dla Woyska i Regimentu swego, którym Chleb pieczony daie, ale to wszystko z swoiey hoyności Pańskiey i względu nad Ludem. — Oraz niektórym Ludziom iuż nie maiącym sposobu do wyżywienia się, każe dawać Zboże, by z głodu nie rozchodzili się.

Kupcy na Pograniczach będące, oraz Lud prosty, i Panowie, poglądaiąc na kochanego Sąsiada Turczyna, mocno się trwożą, i z maiątkami swemi w dalszy Kray wywożą się, ponieważ ten Sąsiad iest to iak Wilk drapieżny, i pamiątki iego poczynione w tuteyszym Kraiu dawniey, są nam zwierciadłem do przeyrzenia się.

W Winnicy agituie się Kommissya Woiewodztwa Bracławskiego, gdzie wyznaczeni Kommissarze wydaią Palety na Furaż, tak dla Polskiego, iako i Rossyiskiego Woyska. — Dat

z Tul-

z Tulczyna 11. Grudnia 1787. *Wilski* Poczmistrz J. K. Mci *Tulczyński*.

— Targ Miasta *Białegostoku* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Grudniu zaświadcza *Topolski* Poczmistrz J. K. Mci Białostocki.

— *Targi Prowincyi Litewskiey.*

— Targ Miasta *Wilna* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Grudniu, zaświadcza *Przemieniecki* Wóyt Wileński. — I oprocz Gatunków w Tabelli znayduiących się, te ieszcze donosi.

			Złł:	Gr:
Miodu prząśnego	-	*Miara*	48.	-
Chmielu szczypanego	-	*Kamień*	10.	-
Oliwy zieloney	-	*Funt*	1.	12.
Soli Hiszpańsk: Królewiecka		*Beczka*	40.	-
Ditto Szarey Ditto	-	Ditto	36.	-
Sledzi Gotemburskich	-	Ditto	44.	-
Zelaza Szwedzk: od 40. funt:		*Sztaba*	11.	-

— Targ Miasta *Brześcia Lit:* w Tabelli znayduiący się, że był w Miesiącu Listopadzie,

bo

bo na Grudzień nie nadesłany, zaświadcza *Tarnawiecki* Landwóyt Miasta J. K. Mci Brześcia Lit.

— *Jak szkodliwa Zima teraźnieysza na następne Urodzaie.*

Jeźli wszędy tak mokra zima, iak w okolicach Warszawy pewny Oziminy nieurodzay, a zatym Karystya w tem Roku będzie ieszcze wększa iak w Roku przeszłym—Dotąd w Warszawie Wisła nie stoi, ani nawet widziano Kry wielkiey, przymrozki są rzadkie, a wilgoć prawie nieustanna, z czego powietrze robi się tu szkodliwe, drogi złe, a zatem i dowozu nie ma.

Około Kamieńca Podolskiego także wilgocie są tak znaczne, że dotąd ieszcze Dniestr nie stoi, iak donosi o tym w poprzedzaiącym swym Doniesieniu z Kamieńca Podolskiego, *Walański* Radca tameczny.

Szkoda że ze wszystkich Miast nie ma podobnych wiadomości, z których ieźliby się pokazało, że w całym Kraiu są podobne wilgocie, bardzieyby Obywatele, wniosłszy ztąd przyszły swóy powszechny Nieurodzay, przekonywali się o potrzebie zatrzymania Zboża w Kraiu, i nie sposobiliby się do spławiania o-

nego

TABELLA TARGOW CAŁO-KRAIOWYCH NA MIESIĄC GRUDZIEŃ ROKU 1787.

Miasta Prowincyi Wielko-Polskiey.

Gatunki, Zboża, Produktow i Towarow.	Wagi / Miary	Warszawa Zł: Gr:	Kalisz Zł: Gr:	Zł: Gr:	Zł: Gr:	Zł: Gr:	Zł: Gr:
Zytą lepszego.	Korzec.	18 -					
Ditto podleyszego.	Ditto.	17 -					
Pszenicy lepszey.	do	23 -					
Ditto podleyszey.	do	22 -					
Jęczmienia.	do	11 -					
Owsa.	do	7 -					
Grochu.	do	20 -					
Gryki.	do	11 - 15					
Jagieł.	do	32 -					
Krup Jęczm: Ordyn	do	16 -					
Dit: drobnieyszych.	do	18 -					
Dit: Gryczanych ordyn:	do	24 -					
Dit: ditto drobniey:	do	36 -					
Siemienia Lnianego.	do	14 -					
Ditto Konopnego.	do						
Oleiu Lnianego.	Garniec						
Dit: Konopnego.	do						
Wodki okowitey.	do	8 -					
Dit: ordynar.	do	4 -					
Masła.	Funt						
Słoniny.	do						
Szczeciny.	do	1 -					
Saletry.	do	1 -					
Mięsa świeżego.	do	- 6					
Dit: solonego.	do						
Makaronu Włos: Kraiow:	do	1 -					
Dit: ditto Zagrani:	do	2 - 15					
Kawy.	do	2 - 15					
Cukru.	do	2 -					
Wosku żołtego.	Kamień	64 -					
Dit: białego czyli iarzę:	do	99 -					
Miodu praśnego.	do	18 -					
Anyżu.	do						
Kminu.	do						
Łoiu topionego.	do	20 -					
Dit: nietopionego.	do	14 -					
Wełny lepszey.	do	40 -					
Dit: podleyszey	do	16 -					
Lnu.	do	12 - 15					
Konopi.	do	10 -					
Chmielu.	do						
Tytuniu.	do						
Zelaza Kraiowego.	Cetnar						
Dit: Moskiewskiego.	do						
Dit: Pruskiego.	do						
Miedzi Kraiowey	do						
Dit: Zagraniczney.	do						
Potaziu Węgierskiego.	Szaffunt						
Dit: Kotłowego.	do						
Dit: korytowego Koron:	do						
Dit: braku.	do						
Soli Austryackiey.	Beczka						
Dit: Pruskiey.	do						
Ditto Moskiewskiey.	do						
Smoły.	do	18 -					
Wołu lepszego.	Sztuka	136 -					
Skor Wołowych suro:	do	20 -					
Dit: ditto wypraw:	do						
Skor Kozłowych suro:	do						
Dit: ditto wypraw:	do						
Skor cielęcych suro:	do						
Dit: ditto wypraw:	do						

Miasta Prowincyi Mało-Polskiey.

Gatunki, Zboża, Produktow i Towarow.	Wagi / Miary	Krakow Zł: Gr:	Sandomirz. Zł: Gr:	Kurow w Lubelsk: Zł: Gr:	Kamien: Podol: Zł: Gr:	Zytomierz. Zł: Gr:	Mohilow nad Niestr: Zł: Gr:	Tulczyn Zł: Gr:	Niemirow. Zł: Gr:	Bohusław. Zł: Gr:	Białystok. Zł: Gr:
Zytą lepszego.	Korzec.	19 -	16 -	15 -	15 -	16 -				21 -	12 -
Ditto podleyszego.	Ditto.	18 -	15 -								
Pszenicy lepszey.	do	21 -	17 -	20 -	15 -	20 -			- 15	24 -	15 -
Ditto podleyszey.	do	18 -	16 -								
Jęczmienia.	do	13 -	10 -	9 -	7 -	12 -				14 -	8 -
Owsa.	do	6 -	4 - 20	5 - 15	4 - 15				- 15	7 -	4 - 15
Grochu.	do	17 -	12 -	20 -	24 -	18 -					14 -
Gryki.	do			10 -	10 -	12 -				14 -	8 -
Jagieł.	do	25 -	24 -	40 -	16 -	22 -				24 -	
Krup Jęczm: Ordyn	do	18 - 2	20 -	25 - 18	14 -						
Dit: drobnieyszych.	do										
Dit: Gryczanych ordyn:	do	19 - 6	20 -	21 - 10	18 -						
Dit: ditto drobniey:	do	20 - 8									
Siemienia Lnianego.	do	17 - 12	10 - 20		6 -						
Ditto Konopnego.	do	8 - 15	6 - 20		9 -						
Oleiu Lnianego.	Garniec	4 - 25	3 - 22	4 -							
Dit: Konopnego.	do	4 -			3 - 15						
Wodki okowitey.	do	6 -	6 -	5 -	5 -						
Dit: ordynar.	do	4 - 18	4 - 18		3 - 15						3 -
Masła.	Funt.	1 - 16	- 25	1 -	- 15						
Słoniny.	do	- 24	- 18	- 16	- 10						
Szczeciny.	do	1 - 7									- 22
Saletry.	do	1 - 6	2 - 15								
Mięsa świeżego.	do		- 6		- 3						- 5
Dit: solonego.	do										
Makaronu Włos: Kraiow:	do										
Dit: ditto Zagrani:	do										
Kawy.	do		2 -		2 - 10						
Cukru.	do		2		2 -						
Wosku żołtego.	Kamień	66 -	64 -	64 -	72 -						72 -
Dit: białego czyli iarzę:	do				90 -						
Miodu praśnego.	do	15 -	18 -								
Anyżu.	do				18 -						18 -
Kminu.	do										
Łoiu topionego.	do	18 -	20 -		18 -						
Dit: nietopionego.	do	10 -	15 -		16 -						20 -
Wełny lepszey.	do	45 -	24 -	70 -							40 -
Dit: podleyszey	do	26 -	20 -								
Lnu.	do	21 -			7 -						
Konopi.	do	15 -									
Chmielu.	do			19 -							12 -
Tytuniu.	do										
Zelaza Kraiowego.	Cetnar		32 -								
Dit: Moskiewskiego.	do										
Dit: Pruskiego.	do										
Miedzi Kraiowey	do										
Dit: Zagraniczney.	do										
Potaziu Węgierskiego.	Szaffunt										
Dit: Kotłowego.	do										
Dit: korytowego Koron:	do										
Dit: braku.	do										
Soli Austryackiey.	Beczka.										
Dit: Pruskiey.	do										
Ditto Moskiewskiey.	do										
Smoły.	do										
Wołu lepszego.	Sztuka		126 -		72 -						
Skor Wołowych suro:	do	18 -	18 -	17 -	18 -						11 -
Dit: ditto wypraw:	do										
Skor Kozłowych suro:	do				3 -						
Dit: ditto wypraw:	do										
Skor cielęcych suro:	do	1 - 6	1 -	2 20							
Dit: ditto wypraw:	do										

Miasta Prowincyi Litewskiey.

Gatunki, Zboża, Produktow i Towarow.	Wagi / Miary	Wilno. Zł: Gr:	Pinsk Zł: Gr:	Brześć Litewski. Zł: Gr:	Zł: Gr:	Mińsk. Zł: Gr:	Zł: Gr:	Zł: Gr:	Zł: Gr:
Zytą lepszego.	Beczka	70 -		40 -		52 -			
Ditto podleyszego.	Ditto.	60 -							
Pszenicy lepszey.	do	100 -		52 -		80 -			
Ditto podleyszey.	do	80 -				72 -			
Jęczmienia.	do	44 -		32 -		40 -			
Owsa.	do	28 -		20 -		28 -			
Grochu.	do	50 -		52 -					
Gryki.	do	40 -		36 -					
Jagieł.	do			60 -					
Krup Jęczm: Ordyn	do	86 -							
Dit: drobnieyszych.	do								
Dit: Gryczanych ordyn:	do	80 -							
Dit: ditto drobniey:	do								
Siemienia Lnianego.	do	64 -		56 -		50 -			
Ditto Konopnego.	do	36 -		48 -					
Oleiu Lnianego.	Garniec	6 -							
Dit: Konopnego.	do					2 - 15			
Wodki okowitey.	do	4 - 24		3 - 15					
Dit: ordynar.	do	3 - 24		3 -		2 -			
Masła.	Funt	- 24							
Słoniny.	do	- 20		- 15					
Szczeciny.	do	- 16							
Saletry.	do								
Mięsa świeżego.	do					- 5			
Dit: solonego.	do								
Makaronu Włos: Kraiow:	do								
Dit: ditto Zagrani:	do								
Kawy.	do	2 - 4							
Cukru.	do	1 - 15							
Wosku żołtego.	Kamień	66 - 20		66 - 20		80 -			
Dit: białego czyli iarzę:	do								
Miodu praśnego.	do								
Anyżu.	do	10 -		20 -					
Kminu.	do								
Łoiu topionego.	do	18 -		18 -					
Dit: nietopionego.	do	14 -				22 -			
Wełny lepszey.	do			36 -					
Dit: podleyszey	do			24 -					
Lnu.	do	18 -							
Konopi.	do	10 -							
Chmielu.	do	5 -		16 -		6 -			
Tytuniu.	do								
Zelaza Kraiowego.	Cetnar								
Dit: Moskiewskiego.	do								
Dit: Pruskiego.	do								
Miedzi Kraiowey	do								
Dit: Zagraniczney.	do								
Potaziu Węgierskiego.	Szaffunt								
Dit: Kotłowego.	do								
Dit: korytowego Koron:	do								
Dit: braku.	do								
Soli Austryackiey.	Beczka								
Dit: Pruskiey.	do								
Ditto Moskiewskiey.	do								
Smoły.	do	12 -							
Wołu lepszego.	Sztuka								
Skor Wołowych suro:	do								
Dit: ditto wypraw:	do								
Skor Kozłowych suro:	do								
Dit: ditto wypraw:	do								
Skor cielęcych suro:	do		- 15						
Dit: ditto wypraw:	do								

Informacya.

1mo. Podpisy zaświadczaiące pewność Targow w Tabelli wyrażonych znayduią się na początku Tomiku pod Artykułem Targow Kraiowych.

2do. Gatunki nieumieszczone w Tabelli dla odmienności tak Miar, iako i Wag, z nayduią się także pod Artykułem Targow Kraiowych.

Miary.

Korzec Warszawski ma Garcy,	32
Beczka Litewska ma Garcy,	144
Szanek *Brzeski Litt:* ma Garcy Kom: Litt	36
Ale w Tabelli iest z redukowany na Beczki.	
Garniec dubeltowy *w Mińsku* wiele zaymuie niedoniesiono.	
Garniec Kom: *w Grodnie* wedle Skali ma Kwart,	4

NB. *Ktoby o innych Miarach doniosł, tedy w tym mieyscu w następuiących Miesiącach będą drukowano.*

Wagi.

Kamień w Koronie od Futuw,	32
Kamień w Litwie od Funtow,	40
Cetnar Polski ma Funtow,	160
Szaffunt	
Kamień *w Mińsku* od Funtow,	50

NB. *Ktoby o innych gatunkach Wag doniosł tedy w następuiących Miesiącach będzie wydrukowano.*

Proporcya Funtow Warszawskich do Funtow Miast Portowych.

100 Fun: Warsza: czyni.
90. Rygskich.
100. Krolewieckich dawney Wagi.
80. Ditto nowey Berlińskiey.
86 Gdańskich.
92. Chersońskich.
89. Elblągskich.

nego na Wiosnę, a zwłaszcza, że i teraz niektóre Prowincye Kraiu, do takiey przyszły Karystyi, że iuż muszą z Zagranicy sprowadzać Zboże, i zyskiwać zmnieyszenia Cła od wprowadzania do Kraiu onego, iak poświadcza o tem następuiący Artykuł.

II.

O Targach i Handlu Zagranicznym.

JEżeli nie może ieszcze Powszechność czytać w tem Dziele o pomyślności Handlu naszego z Zagranicą, niech czyta przynaymniey o niepomyślności, gdy iuż musim to sprowadzać teraz z Zagranicy, co dawniey wyprowadzaliśmy, to iest: Zboże, co w rzeczy samey, że się sprawdza; przekona każdego następuiąca Rezolucya Kommissyi Skarbu Koronnego.

— Re-

— Rezolucya Kommissyi Skarbu Kor: umnieyszaiąca do połowy Cło na Zboże wszelkie wchodzące do Kraiu od Granic Moskiewskiey i Tureckiey.

KOmmissya Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego. Z powodu odbieranych Rapportów o niedostatku Zboża w Woiewództwach Kiiowskim, Podolskim, i Bracławskim, na Mocy Prawa 1784. Roku zaszłego, Cło od Zboża do Kraiu, od Scian Tureckich, Wołoskiey i Moskiewskiey, wprowadzanego, Jnstruktarzem 1786. Roku wydanym oznaczone, do połowy zniża, dysponuiąc UUr: Superintendentom Prowincyi Ruskiey i Ukraińskiey, ażeby Komorom nad Granicą Turecką, Wołoską, i Moskiewską sytuowanym, od wszelkiego Zboża do Kraiu wchodzić mogącego, połowę tylko Cła i Furmanki, à prima Januaryi 1788. Roku, wybierać do dalszey Kommissyi Dyspozycyi urządzili. — Działo się w Warszawie w Pałacu Rzeczypospolitey Krasińskich zwanym, na Kommissyi Rzeczypospolitey Skarbu Kor: Dnia 6. Miesiąca Grudnia Roku Pańskiego 1787. — Z Proto-

kułu

kułu Ekonomicznego Kommissyi Rzplitey Skarbu Kor: wypisano i wydano.

(L.S.) F. Andrychiewicz S. K. S. K.

III.

O Fabrykach Kraiowych.

OD początku Dziennika ieszcze nie było o tak ważney Fabryce doniesienia, iak iest następuiące o Fabryce Płócienney Łowickiey.

Odgłos po Naszym i Obcych Kraiach o Fabryce Płóciennney Łowickiey, nie iednego nabawił ciekawością, ale mało kogo dokładną wiadomością, a ztąd wielu zgłaszało się do *Dziennika Handlowego*, żądaiąc zupełney Jnformacyi o tey tak interessowney Fabryce, i prawie ieszcze pierwszey w Kraiu, w gruntownych Fundamentach swoich, za którey swym kosz-

kosztem założenie, niestrudzone około niey Starania, i opatrzenie hoyne pierwiastkowemi potrzebami przez JO. Xiążęcia Jegomości Poniatowskiego Prymassa; wdzięczen będzie Kray w naypóźnieyszey Potomności. Pierwszemu pono ieszcze od początku Polski tak troskliwemu swoiemu Prymassowi o pomnażanie w różnych sposobach Dobra Powszechnego, z których w szczegulności, i ta Fabryka przyniesie w korzyści, że iuż za Płótno nie będzie co Rok więcey wydawał Milionów, i Lnów swoich przednich za bezcen za Granicę wyprzedawał.

O Takowey tedy tak pożądaney Fabryce, naylepiey uwiadomi się każdy znastępuiącego Opisania Kontraktu oney.

— Kontrakt

Kontrakt Społeczeństwa Fabryki Kraiowey Płóciennej Królewskiey.

NAyszczegulnieyszym każdego Obywatela iest obowiązkiem, aby w proporcyi możności swoiey przykładał się do Dobra Powszehnego Oyczyzny: Ten Obowiązek chcąc skutecznym uczynić, przezorność radzi, aby w przykładaniu się do Dobra powszechnego takie wybierać zamiary, któreby godząc się z istotnemi potrzebami każdego Obywatela, chęci usłużenia Oyczyźnie odpowiadały.

Z pomiędzy potrzeb nayistotnieyszych, iest wprowadzenie do Kraiu Rękodzieł, nie tych, ktoreby do przepychu i zbytkow zawsze Kraiowi szkodliwych zmierzały, nie tych, do ktorych wyrobienia materyału za Granicą szukać potrzeba, ale tych, które są pierwszą każdego potrzebą, które z materyału w Kraiu rodzącego się robione bydź mogą, bez których w szczegulności nikt się nie obeydzie, a przez niedostatek onych wiele Kray, i wiele kazdy w szczegulności Obywatel szkoduie.

Z takiego rodzaiu Rękodzieł arcypotrzebnych, i szukania za Granicą matery-

ału nie wymagaiących, iest założenie w Kraiu Fabryk Płuciennych.

Nienależy szukać dowodow na przeświadczenie o potrzebie tey Fabryki, i na zachwalenie użytkow z wprowadzenia oney na Kray cały spływaiących, bo każdy w szczegulności zna to dostatecznie, że Płutno iest z rodzaiu pierwszych Człowieka potrzeb, że toż Płutno robi się z materyału obficie w Kraiu rodzącego się, że z niedostatku Fabryk i nieumieiętności obchodzenia się z nim około bielenia i maglu, na wysyłaniu pierwszego materyału za Granicę, na wyrabianiu onego tamże, na opłaceniu Cła i Furmana, Kray i Obywatel znaczną szkodę ponosi.

W tey to arcy-potrzebney i użyteczney Kraiowi przysłudze, powołani i zachęceni od JO. Xcia Jmci Michała Poniatowskiego Arcy-Biskupa Gnieźnieńskiego Prymasa Korony Polskiey i W. X. Lit: Męża ku uszczęśliwieniu Oyczyzny i Jey Obywatelow nieustanne i iawnie pracy swey dowody daiącego i gotowe tak gmachy Zamkowe Łowickie, iako i niektóre iuż w rozpoczętey tamże Fabryce znayduiące się Narzędzia do założenia Płuciennych Rękodzieł ofiaruiącego, umyśliliśmy, i przez zaszłą iuż w tey

mie-

mierze Subskrypcyą przedsięwzięliśmy, nie tak chęcią zyskow, iako raczey czystą intencyą uczynienia nayistotnieyszey Kraiowi przysługi, Fabrykę Płucienną w pomienionym Mieście Łowiczu, i w mieyscu przez JO. Xcia Jmci Prymasa, osobny (za zezwoleniem tak Prześwietney Kapituły, iako też approbacyą Zwierzchności Kościelney y Kraiowey Prawem Emphiteutycznym nadanym i opisanym, założyć i ufundować w obowiązkach i wa-runkach następuiących.

1*mo*. W zakładaniu Rękodzieła chcąc umiarkować proporcyą pierwszego funduszu do rozchodu onego, gdy uważamy, że Płutno różnego gatunku dla każdego w szczegulności Człowieka iest potrzebne, a zatym i pokup onego nieomylny. Przeto fundusz na założenie tey Fabryki z Summy 900,000. Złotych, złożyć udeterminowaliśmy, którą to Summę, składać będą 225. Akcyi, każda zaś Akcya zamykać będzie w sobie Summę Ził: Pol: 4,000.

2*do*. Chąc iak nayprędzey zabrać się do rozpoczęcia takowego Dzieła, determinuiemy się na każdą przez nas w czasie subskrypcyi przyiętą Akcyą złożyć w Banku Jmć Pana Piotra Teppera fundusz sposobem następuiącym, to iest: Złotych Polskich 1,000.

w Miesiącu Lutym Roku przyszłego 1788. Drugi Złł: Pol: 1,000. w Miesięcu Lipcu Roku tegoż. Trzeci Złł: Pol: 1,000 w Miesiącu Lutym Roku 1789. Czwarty i ostatni także Złł: Pol: 1,000. w Miesiącu Lipcu Roku tegoż, na ktore wypłacone Administracya wraz z Jmć Panem Tepperem kwity wydawać będzie. Jako zaś Nayiaśnieyszy Król Jmć Pan Nasz miłościwy ku uszczęśliwieniu Kraiu od pierwszych momentow Panowania swego, do założenia Rękodzieł wiele starannośći przykładaiąc, i niezliczone Summy na to łożąc, fundusz także niniéyszey Kompanii przyięciem Akcyi przez JW. Tomasza Ostrowskiego Kasztelana Czerskiego, iako Prezesa Kamery powiększył, tak mamy ufność, iż tę Manufakturę tytułem Królewskiey zaszczycić, i niniéyszy układ Przywileiem approbacyinym utwierdzić raczy.

3tio. A że do dobrego układu na wstępie rozpoczęcia tey Fabryki i przepisania formy przyszłego rządu, moc, stałość, i skutki pomyślne Kompanii zawisły, Rząd zaś takowy z wielości wpływaiących Osob do Akcyi mógłby bydź przyczyną zamięszania, a ztąd nieodpowiadałby tym nadzieiom, które sobie Kompania w chęci usłużenia Kraiowi

iowi zakłada, zaczym uprzątaiąc takową przeszkódę iednostaynie determinuiemy, iż rząd zupełny całego tego Dzieła zależeć będzie od Osob dwunastu, to iest: sześciu z Stanu Szlacheckiego, a sześciu z Stanu Mieyskiego, które My przez Wota corocznie na Sessyi generalney w Pałacu J. O. Xcia Jmci Prymasa (który na ten koniec łaskawie mieysca udziela) dnia 2. Miesiąca Stycznia odprawiać się maiącey z pomiędzy Nas obierać oświadczamy.

4to. W obieraniu tych Osob dwunastu, które Tytuł Administratorow Fabryki Królewskiey nosić będą, porządek następuiący zachowamy, to iest: wiele który z Nas mieć będzie Akcyi, tyle Wotow w obieraniu Administratorow dawać może. Nieprzytomni zaś, Prawo Elekcyi tracić będą. Który to warunek o nieprzytomności do Nayiaśnieyszego Króla Jmci, i J. O. Xiążęcia Jmci Prymasa ściągać się nie ma, i Wota ich chociaż nieprzytomnych, przyięte zawsze będą.

5to. Obowiązki Administratorow Fabryki Królewskiey Płuciennej, ściągać się będą, do obsadzania Fabrykantow i Ludzi potrzebnych, do przysposobienia narzędzi i materyałow, do ustanowienia Rządu wewnętrznego w. Fabryce, do obmyślenia sposobow

bow przedaży Płucien, do attendencyi nad Kassą Kompanii, i użycia funduszu w zamiarze Dobra innego Kompanii, gdy tenże od zamiaru Fabryk Płuciennych albo zbywać alboli też skutku szczęśliwego przynosić nie będzie, owo zgoła, do tego wszystkiego, czego porządne Gospodarstwo Fabryki po nich wymagać będzie. Sposob iednak Administracyi, wedle którego Jchmość Adminstratorowie zachować się maią, taki osobną Ordynacyą przepisać oświadczamy, który każdego z Akcyonałistow przeświadczy, iż iako zamiar ninieyszey Kompanii z pobudki Krajowi uczynienia przysługi pochodzi, tak dalekim będzie od wszelkiey ku Administratorom zawzięcia nieufności.

6to Wkładaiąc Obowiązki na Administratorow Fabryki, należałoby zastanowić się nad obmyśleniem onym przyzwoitey nadgrody. Gdy iednak zważać przychodzi cel, dla którego ninieysze ustanawia się Dzieło, iż ten bardziey do publiczney przysługi, aniżeli do prywatnych zyskow ściąga się, mamy ufność, że Jchmość Administratorowie, których los Elekcyi do tego powoła, zastanawiaiąc się nad nieuchronnemi wydatkami, które Kompania przy otwarciu tey Fabryki łożyć obligowana będzie, nie raczą

czą w początkach ścieśniać funduszow iey, ale prace swoie do tegoż samego celu łączyć zechcą, na iaki cała zdeterminowała się Kompania, w dalszym zaś czasie, gdy Manufaktura za urządzeniem ich do tego stopnia przyidzię, w którym onę oglądać pragniemy, że Jchmość Panowie Administratorowie prócz powszechnego ziednania u Publiczności szacunku, mogą słuszney od Kompanii spodziewać się wdzięczności, zapewniamy.

7mo. Lubo Pobudki do założenia Kompanii, Honor Akcyonalistow i dobra wiara ufać każą, że tak te Akcye, które iuż są przez Subskrypcyą zaięte, iako i te, które od dobrza życzących Kraiowi aż do Kompletu wyżey w Artykule pierwszym wyrażonego rozebrane będą, zostaną na terminach w Artykule drugim oznaczonych opłacone, gdy iednak przezorność radzi, aby i w tym punkcie Kompania chociasz od niespodziewanego zawodu, zapewnioną bydź mogła; Przeto iednostaynie determinuiemy, iż gdyby kto drugiey Raty, trzeciey, lub czwartey na terminach oznaczonych do Kassy Kompanii nie złożył, Prawo do Akcyi utraci, i zaliczonych Rat powrócenia za karę zawodu dopominać się mocen nie będzie.

8vo.

8vo. Po wypłaceniu zas Rat czterech, gdyby który z Kompanii umrzeć miał, Sukcessorowie iego, Osobę Akcyonalisty reprezentować, i tak do partycypacyi zyskow, iako też do Elekcyi Administratorow, oraz do zasiadania na Sessyach generalnych rachunkowych, nie mniey do tych wszystkich własności, które Antecessorowi ich z okazyi związku służyły, należeć maią, z ostrzeżeniem, że tyle tylko reprezentować będą, ile Antecessor ich miał Akcyi.

9no. Gdyby nieszczęśliwym przypadkiem, który z Akcyonalistow do tego przyszedł stanu, iżby iego maiątek, a zatym i Akcyą przez Potioritatem lub Konkurs na satysfakcyą Wierzycielow Sądową Decyzyą dostać się miała, w takim razie Kompania Summę Orvginalną na zakupienie Akcyi wyliczoną Kredytorom Jego oddać będzie obligowaną. Kredytorowie zaś do Kalkulacyi zyskow należeć nie będą, ale te na fundusz Kompanii zostawać maią generalnie kompromittuiemy; Gdyby zaś strata z przypadku iakowego w Massie Kompanii zayść miała, zkądby Akcye zmnieyszone zostały, na ten czas Kredytorowie taką proporcyą kontentować się maią, iaka na wszystkie

Akcye

Akcye po spisaniu generalnego Jnwentarza przy końcu Roku wypadnie.

10mo. A że wielorakie przykłady każą mieć baczność na to, iż Fakryki chociazby naypożytecznieysze i nayzyskownieysze, przecież w początkach pokąd przez naukę, urządzenie i doświadczenie do zupełney pory przyprowadzone nie będą, na funduszach swych nieco tracić zwykły, w dalszym zaś ciągu przy wydoskonaleniu obiecywane zyski przynoszą; Aby więc ninieysza Kompania w początkowym swym zamiarze iakowym przypadkiem rozerwaną niezostała; Przeto iednostaynie ustanawiamy, iż nikomu pod żadnym pretextem Akcyi z Kompanii prędzey wyciągać nie wolno będzie, aż po skończonych Dwunastu Latach, rachuiąc od pierwszego dnia Miesiąca Lutego Roku przyszłego 1788. do krórego czasu opis ninieyszego układu zupełnie i nienaruszenie trwać ma. Po upłynionych zaś 12. Leciech, zostawuie się wolność każdemu Akcye maiącemu kontynuowania, lub nie Kompanii, gdyby zaś z Towarzystwa chciał wychodzić, ma onemu bydź Akcya zapłacona w proporcyi wartóści iey w Materyałach, lub towarach, i tym, co się w Massie w tenczas znaydować będzie, alboli też

ugo-

ugodzi się z temi, którzy dłużey tę Fabrykę kontynuować zechcą, gdyby się zaś Kompanija wcale rozchodzić miała; W takim przypadku Administracya lub Efektami wtenczas znaydującemi się, lub sprzedawszy wszystko Pieniędzmi Exdywizyą między Akcyonalistow uczyni. Wolno iednak będzie każdemu Akcyą swą komuby zechciał, w każdym czasie ustąpić, byle nie Cudzoziemcowi za Granicą mieszkaiącemu, lub Osobie takiey, któraby ninieyszey Kompanii sławę i kredyt naruszała, za wiadomością iednak i Konsensem Administracyi, która nowego Akcyonalistę nie prędzey do Protokułu zapisze, pokąd takowy Akcyonalista ustaw i warunkow ninieyszey Kompanii przez osobną Submissyą także w Protokuł wciągnąć się mianą nieprzyimie. Jeżeliby zaś kto bez otrzymania Konsensu od Administracyi Akcyi swey odstąpił, i gdyby kto bez podpisania Submissyi w Protokule Kompanii onę nabył, takowi Prawo do Akcyi i same Akcye tracić na zawsze będą.

11*mo*. Lubo w Artykule piątym Rząd zupełny nad Fabryką dwunastu Administratorom poleciliśmy, i onym Ordynacyą do Administracyi ściągaiącą się przepisać oświadczyliśmy, przez ninieyszy iednak opis szczegulny

ny na nich obowiązek wkładamy, aby za dozorem i starannością ich, corocznie Jnwentarz dokładny i rzetelny całego majątku Kompanii był pisany, oraz Bilans generalny wyciągniony, a to dla przeświadczenia się o pożytkach lub stracie, a pogotowiu końcem zaradzenia bespieczeństwu i całości Funduszow Kompanii. Jakie zaś zyski w szczegulności na Akcyą wypadać będą, te Administratorowie nie prędzey iednak, aż po upłynionych dwoch latach od daty pierwszey importowaney do Kompanii Raty rachuiąc, w trzech częściach Akcyonalistom corocznie Assygnacyami do Kassy przez siebie wydawanemi, a Kassa za Kwitami, Akcyonalistow wypłacać będzie, Czwarta zaś Część zostawać się ma w Kassie Kompanii dla zasilenia Fabryki, gdyby tego potszeba była, ieżeliby zaś Kompania na Sessyi generalney rachunkowey zastawienia tey czwartey Części w Kassie nie widziała potrzeby, i na to Resultatum swoie uformowała, Administratorowie onę Assygnacyami do Kassy, a Kassa Pieniędzmi Akcyonalistom zaspokoić powinni.

12*mo*. Zagradzaiąc drogę wszelkiemu zakłoceniu, któreby z przypadku niedopełnienia przez którego z Jchmość Akcyonalistow niniejszego Kontraktu Societatis wy-

niknąć

niknąć mogły, lub gdyby iakowe dyfferencye między Fabrykantami, alboli też Ludźmi za Kontraktami do Funkcyi przyiętemi, z okazyi tylko ninieyszego związku, i o rzecz do Kompanii należącą zaszły, o te ani Akcyonaliści, ani Fabrykanci, ani Ludzie na funkcyi i służbie Kompanii zostający, do żadnego innego Sądu zapozywać się nie maią, iak tylko do ustanowioney od Kompanii Administracyi, która wszelkie takowe przypadki w figurze Sądu Kompromissarskiego rozsądzać moc mieć będzie, i dla tego ninieyszym Aktem cała Kompania pod wyżey wyrażony Sąd Kompromissarski z Administracyi ustanowiony, w punktach niedopełnienia Kontraktu Societatis podaie, i Administratorom, aby przyimuiąc Fabrykantow, oraz Ludzi do Funkcyi i usług potrzebnych Submissye stosowne do ninieyszego Artykułu odbierała, zaleca.

Którą to Ustawę Kompanii chęcią uczynienia przysługi Dobru Publicznemu zawartą, i sporządzoną, ziścić, i dotrzymać pod Warunkiem i w Prawie Anni 1768. opisanemi przyrzekamy, a w przypadku Kontrawencyi, Forum w Administracyi do odpowiadania naznaczamy, i na to się Rękami własnemi

snemi podpisuiemy. Dan w Warszawie w Pałacu J. O. Xięcia Prymasa, Dnia 7go Miesiąca Listopada Roku 1787.

	Liczba Akcyi.
Tomasz Ostrowski Kasz: Czerski Imieniem Nayiaś: PANA - -	10.
Michał Poniatowski Xiąże Primas -	20.
Alexandrowicz (Tomasz) Kasz: Pod.	2.
Branicka (Elżbieta) Kaszt: Krakowska	2.
Baczyński (Stanisław) - - -	1.
Biernacki (Piotr) Chor: Piotr:	
Blanc (Pierre)	
Berneaux (Clement)	
Czacki (Tadeusz) Staro: Nowo: R.	
Chreptowicz Podkan: W. X. L.	
Cholewski (Fabian) S. Z. S.	
Cieciszowski Sę: Laski Mar: W. K.	
Chevelier (Antoni)	
Cabrit (Fryderyk)	
Campioni (Antoni)	
Działyński (Xawery) W. K.	
Dekkert (Jan.)	
Ebert (Christian)	
Felkiersamb Kasztelan Witebski.	

Gieł-

Giełgud Starosta Zmudzki.
Gomoliński (Jan) J. K.
Gorski (Benedykt) B. G. W.
Gastel (Jozef)
Gnieźnieńska Kapituła przez Xiędza Albertrandego K. G.
Haering (Walenty)
Haering (Felix, i Jan)
Jakubowicz (Pashalis)
Kołłontay (Hugo) R. W. X. Lit.
Kossakowski (Jozef) Biskup Jnflantski.
Korwin Kochanowski (Michał) R. K. N.
Kiciński (pius) Szef Gabi: J. K. Mci.
Kurzeniecki Chorąży Piński.
Kozietulki Starosta Będzyński.
Krakowska Akademia.
Krakowska Kapituła.
Kwiatkowski (Aloizy.)
Lipski (Stanisław) C. Z. R. swym i Xiędza Lipskiego Opata Lu. Imieniem
X. Lenczewski Sufragan Lubelski.
X. Lewinski B. A. L.
Lelewel (Karol) Łowczy Liwski.
Łopot Oboźny Lit.
Łyszkiewicz (Mathias.)
Łukaszewicz (Jozef.)
Łowicz Miasto.
Mikorski (Jozef) Podko: Gostyński.

Malczewski Chambelan J. K. Mci.
Meisner (Jan.)
Nieborowski Gaspar Jozef) Sta Gosz.,
Nosarzewski (Antoni.)
Oborski (Onufry) Poastoli Z. L.
Ostrowski (Tomasz) Kasz: Czerski.
Okęcki Biskup Poznański i Warszawski.
X Ossowski, (Michał)
Xiężna Poniatowska (Apollonia) Ex-Pod: Koronna.
Xżę Poniatowski (Stanisław) Podskarbi W. W. X. Lit.
Potocki Prot: O. O. P. P. K.
X Przerębski Kusztosz Koronny.
Pikarski (Michał) Sta Korab.
Raciborowski (Ludwik) Sta Czerski.
Raczyński Marszałek Nadw: Koronny.
Rudziński Sta Koryt.
Rzeszotarski S. Z. R.
Rafałowicz (Andrzey)
Rafałowicz (Stanisław.)
Rafałowicz (M.)
Rychard.
Raetjens (Henri Joan.)
Roesler, i Hurtyg.
Xżę Szanguszko Janusz Str: W. K.
Starzyński Sta Bran.
X. Szydłowski (Antoni) O. P.

Szy-

Szydłowski Sta Uszycki.
Szydłowski W. P.
X. Smogorzewski Metr: Ruski.
X. Szeptycki P. P. X. S.
Xiężna Sułkowska (Anna) Ł. Lit:
Szczytt K. B. Lit.
Swiniarski (Michał) P. S. W.
Schultz (Karol,)
Segebarth (Fryderyk.)
Strasser (Ludwik.)
Simons (Simon.)
Tepper z Fergusonow (Piotr.,
Unruch (Alexander) Sta Hamer.
Walicki (B.) Woiewoda Rawski.
X. Wołłowicz Referen: Pryma.
Wołłowicz Stol: Ciechano.
Wykowski K. W.
Zakrzewski Kasz. Nakielski.
Zawadzki (Andrzey.)
Zukowski (Wawrzeniec.)

Po wydrukowaniu tego Regestru przybyły ieszcze te Akcye.

Xże Jegomość Prymas dla XX. Dominikanow Łowickich - - - 1.
Biskup Poznański na Szpitał S. Łazarza 1.

Tepper na Szpital Dzieciątka Jezus 1.
Tenże na Szpital S. Kazimierza - 1.
Schultz (Karol) na Szpital S. Rocha 1

Dalsi Akcyonatorowie iak przybędą, w późnieyszym Tomiku Dziennika doniosą się.

IV.

O Transporcie Spławnym

— *Uwaga nowa Sandomierzanina względem poprawy Spławności.*

UZyłem tego lata do Warszawy podroży Wodney, i postrzegłem w kilku mieyscach Wisły, wielkie do Handlu Spławnego Zawady, iuż to przez Jazy w kilku mieyscach przeciw Kraiowemu Prawu ubite, iuż przez mnogość kłow czyli drzew wielkich w nurcie wody stoiących, a prawie całą Wisłę w szerz zastępuiących, tak dalece, iż między nie, z niebeśpieczeństwem utraty maiątku y życia, opieraiąc się wszystką siłą impetowi wody na nie pędzącemu, umierzać iak między Jzbice potrzeba. Widziałem wtenczas kilku Rotmanow, a prawie

każdego coraz innym traktem prowadzącego. Widziałem Pomocnikow Rotmańskich doskonalszych nad samych Rotmanow. — Dzieli się Wisła na kilka Koryt abo Traktów, zwłaszcza przy tych Kępach, na których Hollendrzy mięszkaią, a prawie za każdą powodzią z iednego Koryta te drzewa wynosi, a w inne zapycha, o czym nie mięszkalni tam Rotmani nic niewiedząc, narażaią Statki na niebespieczeństwa i zgubę. — Z tych powodow, zdaie się bydź rzeczą przyzwoitszą, aby póki Wisła z tych Zawad wyczyszczona nie będzie, Rotmanów tak na *każdey Stacyi* brano, iak się brać zwykły lądowe Poczty; oznaczywszy Prawem *Stacye* i *opłatę* dla tych przewodnikow wodnych.

Szkoły Główne Koronna i Litewska, okazuiąc iak są użyteczne Kraiowi, niech raczą obmyślić sposoby naymniey kosztowne, a nayzdatnieysze do wyczyszczenia z tych kłiow i kamieni, nietylo Wisły, ale wszystkich Rzek Spławnych. — Wszakże *Mechanika* tych czasow, nie iest skąpa w takich wynalazkach. — Handluiący wodą pewnieby uczynili iaką składkę, za którą zyskaliby bespieczeństwo swych maiątkow, a możeby potem niepotrzebowali kosztownych Rotmanow. — Kiedy się wielu w Kraiu znayduie

duie dobrze życzących swey Oyczyźnie, wtenczas się iak na nieszczęście mało znayduie dobrze czyniących. — Wiele Proiektow czytamy pięknych, a prawie żadnych niewidziemy skutecznych. — Wiele ma Polska, którzy dobrze chcą, ale czynić nie mogą. — Lecz niemało ma i takich, którzy choć mogą, ale nie chcą. — Jakby chęć dobrą połączyć z możnością, rzecz do ułatwienia zostaie. *Sandomierzanin.*

V.

O Transporcie Lądowym.

— *Proiekt nawystawienie wieczystego Mostu na Wiśle pod Warszawą.*

Z Okazyi teraźnieyszey niewygody Warszawskiey przez rozebranie Mostu na Wiśle, dotąd ieszcze nie stoiącey, zdałomi się następuiące Uwagi nad tak niewygodnym Mostem podać Publiczności, i razem odpowiedzieć na Pytanie *Dzien:* fol: 295.

Cóż za dziw, że w całym Kraiu są złe Mosty, ieżeli pod Warszawą Stolicą i Rezyden-

zydencyą Królewską, Stolicą wszystkich Naywyższych Juryzdykcyi Kraiowych, Stolicą Mód i wynalazków, iest Most tak niewygodny, iak niemoże bydź nigdzie niewygodnieyszy, a to dla tych przyczyn.

1. Dla coroczney bardzo znaczney Expensy Skarbu Publicznego, co Jesień rozbierania, a co Wiosna stawiania tego Mostu.
2. Dla dłuższey z niego niewygody, iak wygody, bo dłużey nie stoi, iak stoi.
3. Dla wąsko stoiących Łyżew, przez co Statki i Tratwy często rozbiiaią się a ztąd dwoiaiaką szkodę ponoszą; raz, rozbiiaiący się szkoduie na rozbiciu się, a drugi raz, że gdy Mostowi co u szkodzi, opłacać musi niemal wedwoynasob.
4. Dla drogiey z niego opłaty, bo za wieczystym wystawieniem Mostu, możnaby przez połowę zmnieyszyć Mostowe.

Gdyby więc te 4. przyczyny ułatwić, trzebaby Most wystawić wieczysty *n. p.* taki, iaki iest w Litwie pod Wilnem na Wilii.

Pod Wilnem na Wilii Most iest od samych brzegów murowany, daley ku srzodkowi Rzeki są Izbice drewniane, żelaznemi Obręczami okute, napełnione kamieniami, i zatopione aż do dna rzeki, po wierz-

chu

chu tych Izbic są Balki rzucane, i Most kładziony, który raz postanowiony, nigdy więcey, ani w Jesieni się rozbiera, ani na Wiosnę stanowi się, chyba ieśli co z przypadku, lub ze starości się zepsuie, na ten czas iest naprawiany — Jżbice te stoią w tak dalekiey odległości od siebie, iż mogą naywiększe Statki bespiecznie pomiedzy nie przechodzić: a Statki tameczne nazywaiące się *Strugi* są ieśli nie większe to równe Statkom *Wiślanym* Jżbice te są tak wysokie, iż na nich Mostu położonego naywiększa powodź niedostaie, a tak mocno kamieniami ociężone, iż bystrość Rzeki Wilii daleko większa, aniżeli Wisły, niemoże ich ani obalić, ani posunąć, i Statek nawet, gdy przez nieumieiętność Sternika wpadnie na nią, sam się tylko rozbiie, a Mostowi nietylko nieuszkodzi, ale ani wzruszy. — Iżbice te na Wiosnę bywaią aż ku wierzchowi niemal wodą zaięte, ale latem za opadnieniem wody, niemal do dna są suche, i na ten czas, gdy widzą w którym mieycu Drzewo zgniłe, te wyciągaią z Izbicy a nowe wsuwaią, i kamieni ieśli co ubędzie, dokładaią. A tak Most tameczny na takich Izbicach kładziony, iest na zawsze wieczysty, nigdy przez rozbieranie i stawianie,

nie-

niepotrzebuiący newey Expensy; a zatym i Zimą i Latem, i na Wiosnę i w Jesieni zawsze wygodny. — Nie iest tak podwoynie szkodliwy Statkom. — I nakoniec, gdy mniey kosztowny, bo tylko z Kraiowego Materyału, to iest: Drzewa, Żelaza y Kamieni stawiony, iest daleko i tańszy.

Taki Most, za co niemógłby bydź pod Warszawą na Wiśle? dotąd ieszcze domyślić się niemogę przyczyny. Nie widzę Wisły, ani tak bystrey, ani tak głębokiey iak Wilia, iest tylko szersza, ale w moim mniemaniu szerokość gdyby ieszcze i dwa razy większa, iaka iest teraz Wisły, niemoże bydź do tego na przeszkodzie, bo gdy może stać kilka Izbic na Wilii, za coż niemoże stać kilkanaście na Wiśle?

Nie widzę większey Expensy do wystawienia takowego Mostu, nad Expens teraźnieyszą na coroczne rozbieranie i stawianie. Za wystawieniem zaś raz na zawsze wieczystego Mostu, Expens teraźnieysza na rozbieranie coroczne zostałaby na zawsze w Skarbie.

Nie widzę przyczyny z wielkich trafiających się Powodzi Wiślanych, bo gdy Jzbice tak będą wysokie, iż żadna Powodź

dostać

dostać wierzchu nie będzie mogła, coż za szkodę ta Powodź przyniesie Mostowi?

A gdy Drzewa, Zelaza, i Kamieni za Granicą nie kupiemy, gdy z natury Wisła nie iest temu na przeszkodzie: zacóż niemożnaby takiego wieczystego, i mniey kosztownego wystawić pod Warszawą Mostu? Chyba to iest interessem zysku czyiegoś co Rok koło Expensy stawiania i rozbierania Mostu zatrudniaiącego się.

Ale może powie kto, że nieczas iuż wystawiać nowego Mostu wieczystego, gdy iuż iest ten pływaiący zrobiony, i przeto dwoić Expens; trzeba było ten Proiekt podać przed stawianiem Mostu.

Odpowiadam wcześnie na to tak: Jakżeż mógł kto podawać Proiekta wcześnie o to? gdy nie było żadnego Obwieszczenia do Powszechności od tey Juryzdykcyi, która miała moc stawiania tego Mostu, zapytuiąc się o kommunikowanie zdań, iakieby kto miał do pożytecznego wystawienia Mostu; z których Juryzdykcya ta mogłaby wybrać naypożytecznieyszy. —— A bez takiego Obwieszczenia, iakżeż śmiałby kto co kommunikować? a ieśliby i kommunikował, tyle miałby satysfakcyi, ile ma teraz każdy Obywatel podaiący do iakieykolwiek Juryzdy-

ryzdykcyi, czy Proiekt, czy myśl iaką Patryotyczną, iż nie tylko sam podaiący nie wie, iak było przyięte Podanie iego, czy pochwalone, czy zganione, i dla czego? że nawet i śladu nie znaydzie Powszechność, ie taki a taki Proiekt, był kiedy od kogo podany do tey Juryzdykcyi, gdy do Nich wszystkie Podawania Obywatelskie składane tak przepadaią, iak Kamień gdy do wody wpadnie. A ieśli się kto temu wyrazowi sprzeciwi, niechże pokaże przykład którey-kolwięk Juryzdykcyi, publikuiącey Powszechności Protokuł podawanych od kogokolwiek bądź, Proiektów, myśli i uwag Patryotycznych, nie pokaże pono tego Przykładu nikt, a gdy nie pokaże tego przykładu, mierzi zatym każdy Obywatel myślić o Dobru swoiey Oyczyzny, gdy wie, że iego myśli nie maią mieysca w żadney Juryzdykcyi, a przynaymniey nie mogą bydź wiadome Publiczności.

W takim sposobie niemożenia ieden drugiemu udzielać swych myśli do ratunku Oyczyzny, zostaie ieszcze sposob mowienia ieden do drugiego przez Pisma Peryodyczne, za których Wynalazek i utrzymywanie się, winień iest Kray ninieyszemu Panowaniu,

waniu, wspieraiącemu wszelkie sposoby dążące do oświecenia Narodu.

Gdy więc mamy ieszcze sposob kommunikowania się ieden do drugiego przez Pisma Peryodyczne, udzielam więc i ia powyższe Myśli moie Powszechności do Proiektu Mostu wieczystego pod Warszawą, przez Pismo *Dziennika Handlowego*, niech w nim Powszechnosc czyta tę mysl moią, o którey pożyteczności gdy się przekona, i uzna za podobną do wykonania, niech przekonywa Kommissyą Skarbową do uskutecznienia, która nie będzie mogła tak śmiało odmówić Powszechności, iakby mi tak Myślącemu, a ieszcze bez-Jmiennemu odmówiła.

Niechcę ia przez ten moy Proiekt wmawić, ażeby teraźnieyszy Most w tym Roku zreparowany, i niemal zupełnie na nowo zrobiony, rozrzucany został, a stawiany Most wieczysty, ale chcę radzić, gdy przypadkiem, lub Powodzią znaczną, zepsuty tak zostanie, iż trzebaby znowu go tak z gruntu reparować, iak w tym Roku, tedy natenczas życzyłbym, zamiast tak kosztowney a częstey Reparacyi, odłożyć raz na zawsze Koszt na wystawienie wieczystego Mostu. Jeśliby zaś kto w tym Proiekcie znalazł co do nagany, poprawy, lub odmiany

miany, niech kommunikuie przez Dziennik, a Podaiący ten Proiekt, z takowey kommunikacyi, albo się przekona i zaspokoi, albo odpisze. — Z takich tedy Emulacyinych Sposobow, łatwiey będzie Zwierzchności wybrać co lepszego. — Tak radzi Powszechności współ iey Obywatel. — *T. P.*

VI.

O Jarmarkach i Kontraktach.

O Tym Artykule w tym Miesiącu nic niema nowego do doniesienia.

VII.

O Miastach Kraiowych.

— *Dalszy ciąg Numerowania Warszawy.*

114. *Ulica Gwardyi.*

Nro:
1969. K. Ur: Promińskiego.

1970.

Nro:
1970. *Pałac XX. Piarow Zoliboż.
1971. *Pałac Ur: Gieraud Pułk:
1972. Offi: Ur: Sztetnera Pułk:
1973. D. Ur: Maszkowskiego.
1974. D. Delamot.
1976. Pleb: Kościoła S. Krzyża
1976. D. Ur: Miklaszewskiego.
1977. D. Pilichowskiego.
1978. D. Ur: Heykingowy.
1979. D. Teyże.
1980. *Pałac W. J. X. Szczepańskiego K. W.
1881. D. P. Bastyana. Kassyera J. K. Mci.

---

115. *Ulica Fawory.*

Nro:
1982. D. J. W. Nakwaskiego P. W.
1983. D. Szpit: S. Ducha.
1984. D. Tegoż.
1985. D. JW. Szymanowskiego.
1986. D. P. Krolikiewicza,
1987. D. Ur: Pyrcha.
1988. C. Ur: Strażyńskiego.
1989. D. Ur: Wrzesieńskiego.
1990. D. Ur: Tyszki.
1991. D. Ur: Sztetnera Pułkow.

Nro:
1992. D. JW. Łącki K. S.
1993. K. Ur. Białobrzeskiego.

---

116. *Ulica Czuyna.*

Nro:
1994. Ogrod Koszar G. P. K.
1995. Ogrod Ditto.
1996. Ogrod Ditto.
1997. Plac W. Pruskiego P. R.
1998. D. Ur: Borysłaskiego Kap.
1999. D. W. Pruskiego P. R.
2000. P. Szl: Łyszkiewicza.

---

117. *Ulica Pulkowska.*

Nro:
2001. D. Sztetnera Pulko.
2001. Cmen: Ewangelikow.
2002. D. 2. Wiśniewskiego.
2003. K. Ur: Klimkiewicza K.
2004. Br: Wagnera.
2005. D. Tegoż.

---

118. *Ulica Koszary.*

Nro:
2006. Ogr: Ludwicha Pułk:
2007. Offi: Ur: Hiża Pułk.

---

119. *Ulica Bitna.*

Nro:
2008. K. i D. P. Otto.
2009. Koszary G. P. K.

---

120. *Ulica Zytna.*

Nro:
2010. Plac Szpit: S. Ducha.
2011. *Pałac W J. X. Wicherta K. Jnfl.
2012. *Pałac Szl: Rafałowicza.
2013. *Pałac Szl: Sztemblicha.
2014. *Pałac P. Blanka Bankiera.
3015 D. Gautyerowy.
2016. *Pałac P. Kabryt Bankiera.
2017. D. P. Mokinowy.
2018. Ogr: P. Blanka Bankiera.
2019. D. Dziarkowski.
2020. D. P. Blanka Bankiera.

---

121. *Ulica Smiała.*

Nro:

2021. D. Konegi.
2022. D. Ur: Hussarzewskiego.
2023. D. P. Swiderowskiego.
2024. D. Tygut.
2025. St. Kredyt: Puchnera.
2026. D. W. Lenkiewicza S. P
2027. D. Hofmana.

---

122. *Ulica Tania.*

Nro:

2028. D. Mioduszewskiego.
2029. D. Wichmana.
2030. D. Kornackiego.
2031. D. Jaroszewicza.
Ro32. D. Ur: Fetterego Kapit:

---

123. *Ulica Szymanowska.*

Nro.

2033 D. Ur: Hizdefa.
2034. K. Cięźartowicza.
2035. D. 2. P. Jaworskiego.
2036. D. P. Nadazego.
2037. D. P. Derengowskiego.
2038. D. P. Saniewskiego.

Nro:
2039. D. P. Wiktorowskiego.
2040. D. P. Rogalskiego.
2041. D. P. Oraczewskiego.
2042. Ogrod P. Lipińskiego.
2043. D. P. Wyszyńskiego.
2044. D. P. Cybulskiego.
2045. D. P. Kiełczewskiego.
2046. D. Ramocińskiego.
2047. D. Hofmana.
2048. D. Krulikowski.
2049. D. Topczewskiego.
2050. D. Gibińskiego.
2051. D. Jankowskiego.
2052. D. Broszniakowskiege.
2053. D. Skrońskich.
2054. D. Swięckiego.
2055. D. Topczewski.
2056. D. Roszkowskiego Kurnika.
2057. D. Ur: Baranowskiego.
2058. D. Cybulskiego.

Następuie 124. Ulica Zielona, o czym poźniey

VIII.

O Dobrach do Przedaży, Zastawy, Arendy, i Summach, iakoteż o różnych Negocyacyach.

— *Dobra iuż przenegocyowane, w Dzienniku dawniey podane.*

1. G*Orczyczany* w *Dzienniku* drugo-rocznym fol. 235. w Woie: Sandomir: leżące, iuż sę po większey części nabyte.
2. *Pełczyce* w *Dzienniku* na teyże Karcie, w tymże Woiewodztwie leżące, dalszemu czasowi zostawione.
3. *Kobylanki* w *Dzinniku* na teyże Karcie, w tymże Woiewodatwie leżące, dawnego mieć będą Pana.
4. *Mściow* i *Rzeczyca* na teyże Karcie, w tymże Woiewodztwie leżące, iuż są nabyte od Dłużnikow, lubo rzecz niedokonczona.
5. *Dobra Duchowne* w *Dzienniku* drugo-rocznym fol: w tymże Woiewodztwie iuż są przenegocyowane.

6.

6. *Kamienica* w *Dzienniku* drugo rocznym fol: 397, leżąca na Bielinach Nro: 1381. w Warszawie, utraciwszy swoią Dziedziczkę przez śmierć, nie iest przedana; a że od Sukcessorow niema żadnego względem tego zgłoszenia się, więc z Dziennika głozuie się.

7. Summa 150. Czer: Złł: w Dzien: drugorocznym fol: 533. iuż iuż przenegocyowana.

— *Dobra nowo podane.*

— *Kamienica w Starey Warszawie na Ulicy Piwney blisko Zamku do Przedania.*

KAmienica ta iest na Gruncie Dziedzicznym o trzech Piętrach i Dole, blisko Zamku na początku Piwney Ulicy sytuowana, zawiera w sobie takowe Pomięszkania.

Dół.

Na Dole znayduie się Sklep z iednym Oknem na Ulicę, i Piecem. — Szynkowna Izba na tyle z iednym oknem na Podwórze, Kominkiem, Piecem &c. — Dwie Izdebki

dla służących, iedna z Piecem, druga bez Pieca. — Pralnia. — Drwalnia. — Studnia nowo cembrowana (ale ta iest gruzem zasypana) Kloaka głęboka, co sześć lat się czyszcząca. — Cztery Piwnice, z których 2. wielkie, a 2. mnieysze.

Sklep. — Szynkownia z 2. mnieyszemi Piwnicami, czyni na Rok Czerwonych Złotych 60.

Pierwsze Piętro.

Na pierwszym Piętrze znayduie się Pokoy do Przyięcia Gości Zwierciadlany na Ulicę z trzema Angielskiemi dubeltowemi Oknami Szkła Czeskiego, z Kominkiem, Piecem, Posadzką dębową Taflową woskowaną, i Obiciem niebieskim. — Drugi Pokoy iadalny, żołto malowany, z 2. Oknami dubeltowemi Angielskiemi szkła Czeskiego na Podworze, Kominkiem, Piecem, Kredensem, Galeryą do wygody służącą. — Garderoba z trzema Szafami nowemi, z 2. Oknami ordynaryinemi na Podworze. — Trzeci Pokoy Sypialny z 2. Oknami Angielskiemi dubeltowemi Szkła Szląskiego na Podworze, Kominkiem, Piecem, Galeryą ku wygodzie służącą. — Sionka mała z Flizową Posadzką

ką iednym Oknem na Podworze. — Kuchnia.

To Piętro z Piwnicą wielką. — Drwalnią. — Pralnią — Górą — Izdebką dla Ludźi — Szpiżarnią, czyni do Roku Czerw: Złotych 90.

Drugie Piętro.

Na drugim Piętrze znayduie się Pokoy na Ulicę z 3. Oknami dubeltowemi Angielskiemi szkła Sląskiego, Obiciem Francuzkim koloru niebieskiego, z Piecem, Posadzką dębową w tafle do woskowania. — Wesrzodku dwa Pokoiki z 2. Oknami Angielskiemi dubeltowemi szkła Slązkiego na Podworze; w iednym Obicie Płucienne żułte, w drugim Obicie takoweż Koloru farfurowego; w obydwoch zaś Posadzki w tafle dębowe do woskowania, Kredens, Galerya ku wygodzie służąca, Piec obydwa Pokoiki grzeiącyi, Kuchnia, Spiżarnia z Posadzkami flizowemi. Czwarty Pokoy sypialny z 2. Oknami Angielskiemi dubeltowemi szkła Czeskiego na Podworze, malowany *en Arabesque* z kominkiem, Piecem, Galeryą ku wygodzie służącą, Posadzką w tafle dębową do woskowania, Kuchnią małą. — Nad tym Pokoiem iest Góra do chowania rzeczy.

To Piętro z Piwnicą wielką i Górą czyni do Roku Czer: Złł: 60.

Trzecie Piętro.

Na trzecim Piętrze iest Pokoy na Ulicę, z trzema Oknami dubeltowemi szkła Slązkiego, dwoma Gabinetami, Kominkiem, Piecem. — Drugi Pokoy na tyle z 2. Gabinetami, z 2. Oknami na Podworze, Piecem, Kuchnią.

To Piętro z Gorą na schowanie rzeczy czyni do Roku Czer: Złł: 30.

Czwarte Piętro.

Zawiera w sobie 3. Góry na schowanie rzeczy. — W całey zaś Kamienicy wszystkie Schody są nowe, od Dołu do trzeciego Piętra dębowe, a od trzeciego do czwartego sosnowe.

Cała zaś Kamienica czyni do Roku Czer. Złł: 240. — Referencya względem kupna tey Kamienicy, do *Dziennika Handlowego*.

— W tey

— *W teyże Kamienicy znayduie się do Przedania w różnych gatunkach starości Wina Węgierskiego Butelek* 1,072.

Specyfikacya starości tego Wina iest następuiąca.

				każda po		
			Butelek.	*Cz: Złł:*	*i*	*Złł:*
Od	Roku	1761.	439.	1.	i	6.
	Ditto	1757.	76.	2.	-	—
	Ditto	Ditto	39.	2.	.	12.
	Ditto	1756.	52.	3.	-	—
	Ditto	Ditto.	120.	1.	-	7.
	Ditto	1735.	46.	3.	-	—
	Ditto	1751.	44.	2.	-	—
	Ditto	1759.	158.	1.	-	6.
	Ditto	1749.	36.	2.	-	—
	Ditto	1753.	62.	2.	-	—

Jn Summa Bute: 1072. *a za nie Cz: Zł:* 1887. *Zł.* 4.

Jnquantum by kto całą Partyą zakupić chciał, tedy Butelkę na Butelkę mieć będzie po Czer: Złł: 1. — Referencya do *Dziennika Handlowego.* (a)

— *Do-*

(a) *Kto dobrze życzy Oyczyźnie, to i w tem okazałby iey przysługę, gdy maiąc w Kraiu tak znaczną Partyą starego Wina, niesprowadzałby podobnego gatunku z Zagranicy.*

— *Dobra w Woiewodztwie Sandomierskim do Przedania.*

DObra *Lizow*, *Piaseczno*, i *Błotnica* W. Praźmowskiego Starosty Mszczonowskiego Dziedziczne, w Woiewodztwie Sandomirskim, Powiecie Radomskim leżące, od Radomia mil 2. od Wisły mil 4. — Pszenica w Błotnicy się rodzi bardzo piękna — z Lasami — Młynem — Łąkami do 300. Wozow Siana — za Summę Złł: Pol: 190,000. do przedania. — Trzeba się referować, lub do samego Dziedzica odresuiąc List na Lublin w Gościradonie, albo w Lublinie do JP. Zukowskiego Plenipotenta iego.

— *Część Wsi od 20,000. Złł: Pol: w Woiewodztwie Trockim do Przedania.*

PEwny ma do przedania Część swoią od 20,000. Złł: Pol: na Maiętności po Rodzicach pozostałey, w Woiewodztwie Trockim leżącey, na którą przypada kilkunastu Chłopa — w Pozycyi bardzo dobrey co do — Łąk — Gruntow — Lasow — Którą to Część za gotowe Pieniądze chce przedać, lub przefacyendować na Possessyą

iako-

iakową pod Warszawą, w proporcyą wartości, lub w samym Mieście Warszawie, albo pod Grodnem, lub w samym Grodnie. — Referencya o to do *Diennika Handlowego*. *NB.* Jeżeli ta Possessya mniey wynosi, to resztę gotowym Groszem dopłaci się, ieżeli więcey, to nazwaiem Aktor dopłaci.

IX.

O Rozrządzeniach różnych Jurysdykcyi, iakoteż różnych Pismach i Proiektach.

— *Zapytanie, dlaczego Waga w Warszawie iest zmnieyszona?*

DOświadczaiąc tak wielkiego zamitrężenia i w Handlu, i w codzienney Kupli, przez odmianę Wagi w Warszawie nieobwieszczoney Powszechności, ani przez żadne Obwołanie, ani przez żaden Uniwersał, ani przez żadne Publiczne Pismo, zapytuie się Imieniem Powszechności *Diennika Handlowego*, ieżliby niewiedział, z iakiey to Mocy, tak

tak przygłuszona przed Publicznością odmiana Wagi, dozwolona Przedaiącym, wyszła? Chciey WMPan przez swoie Pismo uwiadomić Powszechność, a wiele dogodzisz Handlowi i wygodzie codzienney, gdy dokładnie o tym uwiadomisz; bo tak z Kupcami, iako i Posłańcami po iakie Kupno, wiele mamy mitręgi, zamięszania i kłotni. —— *Obywatel Warszawski.*

—— *Odpowiedź Dziennika Handlowego.*

D*Ziennik Handlowy* cały będąc wylany na dogodzenie wygodzie Kraiowey, natychmiast starał się dowiedzieć o takowey odmianie Wagi, tak mocno interessuiącey Handel.

Dowiadywał się nayprzod w Kancellaryi Kommissyi Skarbowey Koronney, zkąd taką odebrał rezolucyą, że dotąd Kommissya żadney ieszcze względem tego nie wydała Dyspozycyi.

Uczynił podobnąż rekwizycyą do Kancellaryi Departamentu Policyi, ale i tam odpowiedziano, że nic o tem niewydano, prócz Ordynacyi dla Złotnikow Warszawskich.

Udał

Udał się nakoniec do Juryzdykcyi Marszałkowskiey zasięgaiąc wiadomości, ieśli ta Juryzdykcyia nie wydała iakiey Dyspozycyi zmnieyszaiącey Wagę, ale żadney na to nieodebrał odpowiedzi.

Niemaiąc tedy dokładney wiadomości od tych Zwierzchności, od których mogłyby wyiść takowe Urządzenia, posyłał po Sklepach Korzennych, i po tych mieyscach, gdzie przedaią na wagę iakiekolwiek żywności, ieśli używaią zmnieyszoney Wagi? odpowiedziano, że używaią, ale czy z swoiey własney mocy? czy z iakiey Zwierzchności? wiedzieć ieszcze pewnie niemożna, to tylo iest pewna, że *Publicum* doznaie teraz wielkiey mitręgi, nieznachodząc wszędy iednostayney Wagi, a zatym niemogąc dawać wiary swoim Posłańcom.

Gdyby iednak *Publicum* niezostało bez pewności nazawsze o takowey odmianie Wagi, będzie się starał *Dziennik* zasięgnąć zupełney względem tego wiadomości, i w następuiącym Tomiku przysłużyć Powszechności, udziałem tak Interessownego uwiadomienia.

— *Dru-*

— *Druga Tabella wzoru różnych Talarów, stosowna do Uniwersału znayduiącego się w Dzienniku Handl: fol: 616.*

W Poprzedzaiącym Tomiku *Dziennika*, umieszczona iest pierwsza Tabella Wzoru różnych T larow z wyrażeniem Ceny każdey sztuki, w teraźnieyszym Tomiku kładzie się druga Tabella Wzoru innych Gatunkow Talarow, w następuiącym Tomiku będzie Tabella wzoru wszystkich Rubli, a w dalszych Tomikach będzie Tabella wzoru Monety Pruskiey, Raguzańskiey y Tureckiey, po skończeniu zaś Wzorow Monety Srebrney, będą potym udzielone 2. Tabelli wzoru różnych Monet Złotych- — Przez udział takowych wzorow, spodziewa się *Dziennik*, że uczyni wygodę całey Powszechności, gdyż będzie mogła mieć na zasze w Xiążkach *Dziennika* takowe wzory, zkąd nietak prędko zaginą, iakby mogły zaginąć, gdyby były udzielnie te wzory.

— *Dalsze Proiekta Sandomierzanina o nowych Dochodach Skarbu Kraiowego.*

NIe iest myślą moią stanowić, iak wielki bydź może Dochód Skarbu, boby

wprzód

wprzód należało uwiadomić o wielkości Expensy, ale raczéy chciałbym wyrazić, iak się sprawiedliwego a nieuciążliwego Dochodu domagać, i z których źrzódeł.

Sprawiedliwa Lustracya powinna pokazać, iaki Podatek Kraiowy bydź powinien cząstką *czystéy Intraty*, każdego Obywatela, bo inaczéy dla uciążliwych Danin byłby nie ieden przymuszony oddalić się z Oyczyzny swoiéy. Namieniono iuż w Dzienniku drugoroczn: fol: 542. o 3. źrzódłach Podatkowania, a teraz udziela się ieszcze iedne źrzódło, to iest: Rolnictwo.

O Rolnictwie.

POdług Mappy Królestwa Polskiego zrobionéy za Przywileiem J. K. Mci Roku 1773. któréy nabyć można u Michała Gröla w Warszawie.

Królestwo Polskie, prócz trzech niedawno od niego oderwanych części, ma mil Niemieckich kwadratowych - - - 10,258.

Albo mil Polskich kwadratowych - - - - - 10,600.

Każdą milę wzdłuż rachują po sznurów - - - - 160.

Albo po łokci Warszawskich 12,000.

Prze-

Przeto rozległość całéy Polski ma sznurów kwadratowych - - - - -	2'71,360,000.
Czyli łokci kwadratowych - - -	1'',526,400',000,000.
Z tych odłączmy połowę na mieysca nie orne, zostanie się ornego pola sznurów kwadratowych - - - -	135',680,000.
Jeszcze z tych ornych potrąćmy na ugory część czwartą, gdyż się te nie wszędzie zachowuią, zostanie się ornego sznurów kwadratowych	101',760,000.
Czyli Łokci kwadrat:	572,400',000,000.
Aże się w Polszcze wysiewa ieden *Korzec* Zboża na łokciach kwadratowych - - -	12,544.
Przeto corocznie wysiewa się w Polszcze Zboża wszelkiego korcy - - -	45',645,631.
Niechby iedno ziarno 4. tylko urodziły ziarna, byłaby coroczna krescencya Polski korcy - - - -	182',582,525.

Téy całoroczney krescencyi choć szczupło rachowanéy, obrachuymy nieuchronną Expens, tak *np:*

Day-

Daymy to, iż się ludzi znayduie w Polszcze - -	10',000,000.
Na żywność roczną każdéy osoby samego Zboża liczmy po korcy 5. więc konsumpcya ludzi zabierze korcy -	50',000,000.
Odsiew roczny korcy	45',645,631.
Także na żywność koni, bydła, owadu, korcy - -	25',000,000.
Na Expens gruntową, corok czwartą część wysiewu, to iest korcy - -	11',411,406.
Summa nieuchronnéy Expensy roczuéy Zboża korcy	132',057,038.
Więc na czystą Intratę zostanie się corok korcy - -	50',525,487.
Otaxuymy korzec Zboża śrzednią ceną, lub mnieyszą, niż śrzednią, *np:* po Złotych 6. będzie miało Rolnictwo czystéy Intraty roczney Złotych	303',152,922.
Ustanowmy od téy czystéy Intraty Procent do Skarbu tém czasem po 8. od 100 miałby Skarb Dochodu rocznego z samych ornych Pól Złotych -	24',249,233.

Która Summa większa iest, niż teraźnieyszy Dochód, choć uciążliwy.

Wszak-

Wszakże ztąd wypada, iż Cło od Zboża zniesione bydź powinno, co do Handlu znowu nie mało zachęci.

Nie można mówić, aby Skarb nie mógł znacznego mieć Dochodu, i z tych gruntów, którycheśmy tu nie rachowali, a które w sobie maią 5. takich części, iakich orne pola 3. tylko maią, gdyż i tamte czynią Possessorom Intratę znaczną, iako Lasy za Bale, Drzewo okrągłe, Tarcice, Klepki, Potaź, i inne. — Podobnież Len, Konopie, Wełna, Wosk, Miód, Woły, Konie, Siana, Ryby, i inne, których pożytki Lustracya dokładniey nam opisać potrafi, ia ogólnie biorąc ten Kray, który ma sznurów kwadratowych 169',600,000. rachuiąc do Skarbu od 10. sznurów Kwadratowych po 1. groszu.

Miałby Skarb około 5'000,000. Złotych czyli z całego Rolnictwa 30'000,000. Złotych. — *Sandomierzanin.*

— *Proiekt do kontraktowania pewney Kompanii Warszawskiey z kimkolwiek i na co kolwiek bądź.*

FOrmuie się w Warszawie pewna Kompania do czynienia Kontraktow wszelkich na co kolwiek i z kimkólwiek bądź — Sposob zaś takowego Kontraktowania może bydź *n. p.* taki :

Sta-

Staie Kontrakt między Właścicielem iakowego Towaru lub Produktu N. a Kompanią nabywaiącą lub Administruiącą przedaż takową N. Iż właściciel N. maiący Zboża w Gatunku N. wielości Korcy miary Kommissyiney N. lnb Legumin N. lub Drzewa na opał, Budowę, Tarcice w Gauunku N. w wielości N. w Dobrach swoich N. z których własnym kosztem przystawić do Magazynu pomienioney Kompani obowiązuie się. — a Kompania odebrawszy wedle Regestru to wszystko, ma wydać Rewers, czy to samemu Właścicielowi, czy iego Szyprowi, lub iakiemukolwiek Przystawcy.

Taż Kompania Warszawska obowiązuie się, Produktow czyli Towarow takowych odebranyeh lokowanie uczynić bez opłaty. — Niemniey dozor przerobku (aby szkodzie niepodpadały) zabeśpiecza: a nade wszystko o sprzedaż onychże podług Targow Warszawskich w iakim czasie będą, przyłoży usilnego starania: a gdy będzie wymagać okoliczność prędszey sprzedaży, nawet na Targi Publiczne wywoz ofiaruie, dogadzaiąc tym prendszey przyspieszenia sprzedaży, i spieniężenia: zo to wszystko kontentować się dziesią ym Groszem przyrzeka Kompania z Zpieniężonych Produktów, za które ile co

Mie-

Miesiąc uprzeda: Zapewnia taż Kompania W. N. N. iż na mieysce umowione Assygnować będzie Dziedzicowi.

Niewymawia się nawet taż Kompania za przystawieniem Produktow do Magazynow, w proporcyi Kapitałem assystować na żądanie N. N. z tym ostrzeżeniem, iż z naypierwszych Pieniędzy z uprzedanych Produktow odtrąci sobie. — Przy oblikwidowaniu reszty odebraney od Kompanii dać Rewers Generalny będzie powinien N. N. tak za Assygnacyami ile odebrał Pieniędzy, iako na całą Massę: a na wzaiem Komponia ile Procentu odtrąciła sobie.

Taż Kompania na wszelkie Produkta w Kraiu służące do sprzedaży tym sposobem czyni oświadczenie Dziedzicom czynić łatwość, lub kupić w cale za słuszną cenę.

Ktoby więc chciał do takowey Kompanii udać się z Przedażą iaką, lub podokładnieyszą Jnformacyą, niech się referuie przez Pocztę lub osobiście do *Dzien: Handlo:* w Warszawie na Krakow: Przedm: Nro: 438. a odbierze z tamtąd natychmiast Rezolucyą.

Koniec Części XII. Dziennika Roku Drugiego.

Talery bite

Wälor

9. Nowe francuskie talery. — Zlt: 9 gr 6

10. Dawne niemieckie banko talery. — Zlt 8 gr. 27

11. Dawne polskie talery. — Zlt: 8 gr. 24

12. Dunskie banko talery. — Zlt: 8 gr 25

13. Szweckie banko talery. — Zlt: 9 gr –

8. Oprocz mieysc wyrażonych znayduie się ieszcze to Dzieło osobno Częściami do przedania podług Ceny w ich wyrażoney.—
W *Sandomierzu* u Woyra tamecznego.
W *Kaliszu* na Poczcie.
W *Białym-Stoku* na Poczcie.
W *Tulczynie* w Ukrainie na Poczcie, gdzie i prenumerować można.
W *Mohylowie* nad Dniestrem na Poczcie.
W *Wilnie* w sklepie Akademickim.
Æ *Poznaniu* u Krzysztosowicza Biblipoli.
W *Krakowie* u Grebla.
W *Lublinie* u Galli.

Reszta Materyi tey Części.

☞ Wzory tych Monet srebrnych, miały bydź w tym mieyscu, ale dla szczupłości mieysca i wielkiey Expensy, iedna tylo Tabella tych wzorów o Talerach kładzie się, a resztuiące trzy będą pozniey - - 620.
—Tabella wybitey w Polszcze Monety od 1. Marca do ostatniego Pazdziernika 1787. tamże.
—Rezulucya Prześ: Kommissyi Skar: względem rozwozu Monety Miedzianey zaszła 621.
—11. List P. K. do Autora *Dzien: Handl:* względem Kompanii i Fabryk - 624.
—List *Wielkopolanina* do *Dziennika* o sposobie wygubienia Szczurów i Myszy 635.
—Doniesienie o Pismach Obywatelów Wyszogrodzkiego i Kowieńskiego 638

—Uwaga *Dziennika* nadtym Artykułem 573.
III. *O Fabrykach Kraiowych.* - - 573
IV. O Transporcie Spławnym.
— Kopia Raportu Lustracyi nowey, Kanału od Rzeki Piny do Muchawca, 19. 7bris 1787. uczynioney - - 582
—Kopia Listu tegoż Lustratora do Wyznaczaiącego tę Lustracyę - - - 584.
—Potwierdzenie pomienionych zawad Kanału Muchawieckiego przez poznieysze Doniesienie - - - 587.
V. O Transporcie Lądowym 589
VI. O Jarmarkach i Kontraktach Kraiowych. - - - 590.
VII O Miastach Kraiowych.
—Dalszy ciąg Numerowania Warszawy 592
—Uwagi *Sandomierzanina* względem ulepszenia Kraiowych Miast w powszechności 605
VIII O Dobiałach do Przedaży, Zastawy, i Summach, iako też o rożnych Negocyacyach - - 608.
—Wieś pewna w Ziemi Nurskiey do przedania tamże.
—Wsie rózne do Arędy, Zastawy, i Przedaży w Sandomirskim - - 609.
—Folwark Grochow o ćwierć mili od Warszawy do przedania - - 611.
—Pewne Starostwo Sądowe do przedania 612.
—Szkuta w Sandomierskim do przedania 613.
—Dworek w Warszawie do przedania tamże.
—Kamienica w Warszawie na Ulicy Długiey do przadania 614.
— *Summy nowo podane* - 615.
— Summa 14,000. Czer: Zło: tamże.
—Summa 600. Czerw: Zło: tamże.
—Summa 5,000. Czer: Zło: tamże.
IX. O Rozrządzeniach Juryzdykcyi Kraiowych, iako o różnych Pismach i Proiektach - - - 616.
—**Uniwersał Kommissyi Skar: Kor: względem Ewaluacyi Monet Srebrnych** tamże.